

commissie voor de milieueffectrapportage

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Stedelijke ontwikkeling Flevoland

28 mei 1998

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Stedelijke ontwikkeling Flevoland

28 mei 1998

commissie voor de milieueffectrapportage

Gedeputeerde Staten van Flevoland
Postbus 55
8200 AB LELYSTAD

uw kenmerk
MPV/98.080513/A

uw brief
23 maart 1998

ons kenmerk
U288-98/vE/em/939-49

onderwerp
Advies voor richtlijnen MER
Stedelijke ontwikkeling Flevoland

doorkiesnummer
(030) 234 76 25

Utrecht,
28 mei 1998

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport ten behoeve van de besluitvorming over het Omgevingsplan Flevoland.

Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan. Het eerste deel van het advies heeft betrekking op de Ontwikkelingsvisie voor 2030 en het tweede deel op het Kaderstellende Deel tot 2015. Naar aanleiding van het advies vraag ik uw aandacht voor het volgende.

De Commissie stelt het op prijs dat de milieueffectrapportage voor het Omgevingsplan reeds in de fase van het opstellen van de Ontwikkelingsvisie voor 2030 is gestart. Juist in deze fase wordt immers de richting van de toekomstige ontwikkeling van Flevoland aangegeven en worden de gevolgen voor het milieu in hoofdlijnen bepaald.

De aanleiding voor het uitvoeren van een milieueffectrapportage ligt in het gegeven dat in het Omgevingsplan, met name in het Kaderstellende deel, grote locaties voor woningbouw en bedrijvigheid zullen worden aangewezen. Dat maakt dat in het effectrapport het accent komt te liggen op stedenbouwkundige aspecten. Voorkomen moet worden dat door het ontbreken van een m.e.r.-plicht bij het Milieubeleidsplan (hoofdstuk afvalstoffen) en het Waterhuishoudingsplan het beleid uit deze plannen in het Omgevingsplan onvoldoende tot zijn recht komt. Hoewel de Commissie het efficiënt en voor betrokkenen overzichtelijk vindt dat het Streekplan, Waterhuishoudingsplan en Milieubeleidsplan in één document (het Omgevingsplan) worden geïntegreerd, versterkt ook dit het risico dat bepaalde beleidsonderdelen te oppervlakkig worden uitgewerkt. Het is daarom belangrijk in het planproces de relatie met de eerdere plannen te bewaken.

In haar advies voor richtlijnen heeft de Commissie de verstedelijkingsmodellen uit de nota "Toekomst op goede gronden" als uitgangspunt genomen. In haar advies geeft zij aan op welke wijze in deze modellen de milieuaspecten duidelijker en explicieter naar voren kunnen komen.

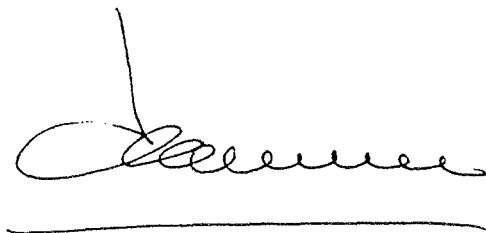
Zij ziet daarbij vier thema's die in de provincie Flevoland bij de onderhavige groeitaakstelling in de komende decennia de belangrijkste uitdaging zullen vormen:

1. beheersen van de automobilititeit
2. kwaliteit van het woon-, recreatie- en leefmilieu
3. integraal waterbeheer
4. duurzaam energie-, grondstoffen- en afvalstoffenbeleid

De Commissie heeft in haar advies een aanzet tot visies hierop weergegeven. Per regio zou moeten worden bepaald welke visie het meest geschikte aanknopingspunt biedt voor een duurzame toekomstige ontwikkeling. Samenvoeging van deze deelgebiedvisies leidt tot het ontstaan van het meest milieuvriendelijke alternatief "Duurzaam Flevoland".

Verder adviseert de Commissie een "landschapsecologisch raamwerk" op te stellen dat wordt gebruikt als onderlegger voor de verdere verstedelijkingsplannen. Het geeft de belangrijkste waardevolle elementen en structuren aan die bij een duurzame en milieubewuste verstedelijking moeten worden ontzien dan wel versterkt.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het effectrapport. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag te zijner tijd de vastgestelde richtlijnen krijgt toegestuurd.

drs. H.G. Ouwerkerk,
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Stedelijke ontwikkeling Flevoland

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Stedelijke ontwikkeling Flevoland

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieueffectrapport over
Stedelijke ontwikkeling Flevoland,

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van Flevoland door de Commissie voor de milieueffect-
rapportage; namens deze,

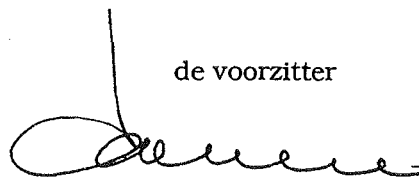
de werkgroep m.e.r. Stedelijke ontwikkeling Flevoland,

de secretaris

drs. M. van Eck

de voorzitter

drs. H.G. Ouwerkerk

Utrecht, 28 mei 1998

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Hoofdpunten van het advies	1
1. Inleiding	3
2. Probleemstelling en doel	4
2.1 Meervoudige doelstelling	4
2.2 Probleemanalyse bestaande situatie	4
2.3 Analyse van gebiedsspecifieke potenties	6
3. Besluitvorming	7
3.1 Beleid- en toetsingskader	7
3.2 Te nemen besluiten	8
4. Voorgenomen activiteit en alternatieven	9
4.1 Algemeen	9
4.2 Alternatieve modellen	10
4.3 Milieuthematische visies en alternatieven	11
4.4 Nulalternatief	14
5. Vergelijking van alternatieve modellen	14
6. Leemten in informatie	14
7. Inleiding op deel II	15
8. Probleemstelling, doel, beleid en besluiten	15
8.1 Probleemstelling en doel	15
8.2 Vigerend beleid en (genomen) besluiten	15
9. Voorgenomen activiteiten en alternatieven	16
9.1 Alternatieven	16
9.2 Mitigerende en compenserende maatregelen	17
9.3 Nulalternatief	17
10. Bestaande milieutoestand en milieugevolgen	18
10.1 Algemeen	18
10.2 Bodem en water	19
10.3 Natuur	19
10.4 Landschap en cultuurhistorie	19
10.5 Mobiliteit	20
10.6 Duurzaamheidsaspecten	20
10.7 Overige effecten	20
11. Vergelijking van alternatieven	21
12. Leemten in informatie	21

13.	Evaluatieprogramma	21
14.	Vorm en presentatie van deel I en II	22

Bijlagen

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 23 maart 1998, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in Staatscourant nr. 58 d.d. 25 maart 1998
3. Projectgegevens

HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

Provinciale Staten van Flevoland hebben het voornemen een Omgevingsplan vast te stellen ter vervanging van het Streekplan, Milieubeleidsplan en Waterhuishoudingsplan. Voor de onderbouwing van de besluitvorming over de eerste twee delen van dit Omgevingsplan¹⁾ wordt een milieueffectrapportage (m.e.r.) uitgevoerd. In het op te stellen milieueffectrapport zullen ook andere dan milieueffecten worden beschreven, daarom wordt in het verdere advies gesproken van *effectrapport*. Het doel van dit advies van de Commissie voor de m.e.r. is om aan te geven welke informatie in ieder van de fasen beschikbaar moet komen om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen. Het advies bestaat uit twee delen.

Ontwikkelingsvisie 2030

In de eerste fase gaat het om het ontwikkelen van een visie voor de groei van Flevoland tot 2030. In de startnotitie zijn hiertoe al drie verstedelijkingsmodellen aangegeven. De Commissie adviseert eerst een toetsingskader op te stellen dat is gebaseerd op een analyse van de bestaande problemen en potenties van Flevoland en op een evaluatie van bestaand ruimtelijk en milieubeleid. Hoofdstuk 2 en 3 van het advies geven de belangrijkste milieuaandachtspunten hierbij. Om te zorgen dat het milieu een volwaardige plaats krijgt bij het opstellen van de Ontwikkelingsvisie voor 2030 geeft de Commissie in hoofdstuk 4 van het advies enkele visies weer, waarin de milieuthema's een centrale plaats hebben gekregen. Deze visies hebben betrekking op:

- ① beheersen van de (auto)mobiliteit door plaatselijke intensivering van stedelijke functies, werkgelegenheidsontwikkeling en aanleg van transferia;
- ② kwaliteit van het woon-, recreatie- en leefmilieu in het bijzonder door verweving en natuurontwikkeling;
- ③ gebiedsgericht integraal waterbeheer;
- ④ duurzaam energie-, grondstoffen- en afvalstoffenbeleid.

Per regio of deelgebied zou moeten worden bepaald welke visie het meest geschikte aanknopingspunt biedt voor een duurzame toekomstige ontwikkeling. Samenvoeging van de deelgebiedvisies leidt tot het ontstaan van het meest milieuvriendelijke alternatief "Duurzaam Flevoland 2030", waarin het milieubelang de grootste prioriteit heeft. Dit verstedelijkingsmodel dient als referentiepunt en als inspiratiebron voor de andere modellen. De visies kunnen verder worden gebruikt om de milieuaspecten (duidelijker) te verankeren in de verstedelijkingsmodellen uit de startnotitie.

Met behulp van het opgestelde toetsingskader kunnen de modellen onderling (op doelbereik) worden vergeleken en kan de keuze voor een voorkeursmodel worden gemaakt.

Om voldoende flexibiliteit in te bouwen voor de toekomstige ontwikkeling adviseert de Commissie ter afsluiting van de eerste fase een zogenaamd "landschapsecologische raamwerk" vast te stellen. Dit raamwerk kan worden be-

1 Het Omgevingsplan bestaat uit drie delen:
1. Ontwikkelingsvisie 2030;
2. Kaderstellend Deel 2015;
3. Programmatisch Deel 2000-2004 (dit verschijnt tegelijk met deel 2).
Voor de eerste twee delen wordt m.e.r. gedaan.

schouwd als een vertaling op kaart van het opgestelde toetsingskader^{2]} en als de onderlegger voor verdere verstedelijkingsplannen. Het geeft de belangrijkste waardevolle elementen en structuren aan die bij een duurzame en milieubewuste verstedelijking moeten worden ontzien dan wel versterkt.

Kaderstellend Deel 2015

In de tweede fase wordt het gekozen model uitgewerkt en ingevuld voor de periode tot 2015, daarbij uitgaand van het landschapsecologische raamwerk. Voor wat betreft de m.e.r.-plicht gaat het in de effectrapportage om locatiekeuzen voor woningbouw, bedrijventerreinen en glastuinbouw. Preciezere begrenzingen worden bepaald en aanlegvolgorden aangegeven.

De inhoud van het effectrapport kan hier aansluiten bij de normale praktijk van een locatiekeuze-m.e.r.: analyse van locaties in verband met hun inrichtingsmogelijkheden, vergelijken van reële alternatieve locaties, aangeven van milieu-gevolgen, benoemen van het meest milieuvriendelijke alternatief en bepalen van hoofdlijnen voor mitigatie en compensatie.

2 Voor zover de daarin geformuleerde doelstellingen een ruimtelijke neerslag hebben.

1. INLEIDING

Provinciale Staten van Flevoland hebben het voornemen een Omgevingsplan vast te stellen. Dit Omgevingsplan zal de huidige drie strategische plannen, Streekplan, Milieubeleidsplan en Waterhuishoudingsplan vervangen. Als onderdeel van het Omgevingsplan zal eerst een Ontwikkelingsvisie worden vastgesteld, waarin de beoogde ontwikkeling van de provincie Flevoland tot het jaar 2030 indicatief wordt beschreven. In een Kaderstellend Deel van het Omgevingsplan zal de visie worden geconcretiseerd en uitgewerkt, waarbij voor wat betreft de stedelijke ontwikkeling wordt gekeken naar de periode tot het jaar 2015. Omdat in het Omgevingsplan nieuwe locaties voor woningbouw en bedrijventerreinen worden aangewezen, is de procedure van milieueffectrapportage (m.e.r.) van toepassing. In het op te stellen milieueffectrapport zullen ook andere dan milieueffecten worden beschreven, daarom wordt in het verdere advies gesproken van *effectrapport*.

Bij brief van 23 maart 1998^{3]} is de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid gesteld om te adviseren over de inhoud van het effectrapport. De procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in de Staatscourant van 25 maart 1998^{4]}.

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.^{5]}. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. Vanuit haar adviserende taak bij milieueffectrapportage, zoals beschreven in de Wet milieubeheer, legt de Commissie in haar advisering het accent op de milieuaspecten. Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het effectrapport moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen. De Commissie heeft bij het opstellen van het advies gebruik gemaakt van de informatie uit de startnotitie en de "Discussienota Omgevingsbeleid Flevoland", die bij de startnotitie ter visie is gelegd.

Bij het voorbereiden van het Omgevingsplan is sprake van een 'open planproces', waarin uitgebreide inspraak en overleggronden zijn opgenomen. Dit proces was nog gaande op het moment dat de Commissie haar advies uitbracht. Afwijkend van hetgeen gebruikelijk is, heeft de Commissie daarom in dit advies geen rekening kunnen houden met inspraak en adviezen.

Dit advies voor richtlijnen bestaat uit twee delen. Het eerste deel heeft betrekking op het effectrapport bij de Ontwikkelingsvisie 2030, het tweede deel op het effectrapport bij het Kaderstellende Deel tot 2015. Dat Kaderstellende Deel zal pas worden opgesteld nadat een besluit over de Ontwikkelingsvisie is genomen, dus in de loop van 1999. Wanneer het nodig mocht blijken de richtlijnen voor het Kaderstellende Deel toe te spitsen of te actualiseren, zal de Commissie dit aangeven in haar toetsingsadvies over het effectrapport bij de Ontwikkelingsvisie. In dit advies heeft de Commissie vooralsnog getracht de gewenste inhoud van het tweede deel van het effectrapport zo goed mogelijk te voorzien.

3 Zie bijlage 1.

4 Zie bijlage 2.

5 De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.

2. PROBLEEMSTELLING EN DOEL

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

2.1 Meervoudige doelstelling

Uit de startnotitie valt af te leiden dat in het Omgevingsplan sprake zal zijn van een meervoudige doelstelling, waarin de volgende hoofdelementen een rol spelen:

- ① verdere verstedelijking van Flevoland voor eigen behoefte en voor overloop uit de omringende randstedelijke provincies;
- ② daaraan gekoppelde versterking van de sociale en economische voorzieningenstructuur, tevens inlopen van de achterstand op dit punt;
- ③ zorg voor een blijvend gezond milieu.

In het effectrapport moet de omvang van de verstedelijking voor de planperiode worden gemotiveerd. Daarbij moet zo goed mogelijk onderscheid worden gemaakt tussen de eigen behoefte⁶ en de opvang die aan de omliggende provincies wordt geboden (overloop). Duidelijk moet worden of de omvang van de overloop vooraf wordt vastgelegd, of dat de twee overige doelstellingen voor het bouwprogramma de meest sturende factor vormen.

De doelstellingen dienen verder te worden uitgewerkt op grond van een analyse van knelpunten en potenties in het plangebied en een analyse van de bestaande beleidsuitgangspunten. Hiervoor bevatten paragraaf 2.2 en 3.1 adviesrichtlijnen.

2.2 Probleemanalyse bestaande situatie

In het effectrapport moeten de bestaande en toekomstige knelpunten in het plangebied worden beschreven. Voor de volgende punten moet in hoofdlijnen worden beschreven wat de huidige situatie is en de te verwachten autonome ontwikkeling en welke knelpunten aanwezig zijn of kunnen worden voorzien.

Stedelijke functies

- locatie en kwaliteit van de huidige stedelijke functies in het plangebied;
- differentiatie in aanbod van woonmilieus, bedrijventerreinen en recreatievoorzieningen;
- beschrijving en waardering van de voor de stedelijke functies te onderscheiden structuren;
- woon-werkbalans, (ruimtelijke) vestigingsfactoren, ligging ten opzichte van economische zwaartepunten;
- autonome ontwikkeling van de onderscheiden functies.

6 Voor zover termen als 'eigen behoefte' en 'overloop' in de huidige bestuurlijk-maatschappelijke constellatie nog te hanteren zijn.

Kwaliteit van het woonmilieu

- geluid- en risicozones (verkeer, vliegveld, industrieterreinen);
- kwaliteit en bereikbaarheid van voorzieningen;
- aanwezigheid, bereikbaarheid en belevingswaarde van natuur- en recreatiegebieden (in het bijzonder geïntegreerd in of in de nabijheid van woongebieden);
- visueel-ruimtelijke aantrekkelijkheid van het woongebied.

Mobiliteit en verkeer

- ligging, functie (ontsluitend/verbindend, personen/goederentransport) en belasting (intensiteiten) van bestaande hoofdinfrastructuur en (reeds zekere) geplande uitbreidingen;
- bestaande mobiliteit op het gebied van personen- en goederenvervoer in termen van omvang, belangrijkste relaties (intern en extern), afgelegde afstanden en vervoerswijzekeuze, alsmede de autonome groei hierin;
- bestaande problemen in het functioneren van de verkeersinfrastructuur in termen van ontbrekende schakels, aanzienlijke onbalansen in benutting, structurele congestie en verkeersonveiligheid.

Functionies landelijk gebied en open water

- huidig landbouwkundig gebruik naar type en autonome ontwikkeling;
- omvang en ontwikkeling van oppervlaktewater- en grondwaterwinning;
- gebruik van het grote open water en de bijbehorende buitendijkse oeverzones;
- functionies van de bosgebieden naar type en autonome ontwikkeling;
- recreatievoorzieningen in het landelijke gebied.

Bodem en water

- bestaande verontreiniging van bodem en water door bestrijdingsmiddelen en meststoffen, alsmede verdroging als gevolg van bepaalde vormen van landbouwkundig gebruik;
- functioneren en beheer van grondwatersystemen (met bijzonder aandacht voor de ligging van de kwelgebieden), invloed op landbouw en ecosystemen;
- ligging en beheer (in hoofdlijnen) van oppervlaktewatersystemen, invloed op de landbouw, ecosystemen en het woon- en leefmilieu;
- tempo van maaiveldddaling en verzilting.

Natuur en landschap

- gebieden met een natuurfunctie en habitats van beschermde soorten en doelsoorten voor het (provinciale) natuurbeleid;
- bestaande en gewenste (landschaps)ecologische relaties ook met gebieden buiten de provincie;
- ligging en functioneren van ecohydrologische systemen en de invloed die ze ondervinden van landbouw en waterwinning;
- ligging van bodembeschermingsgebieden, stiltegebieden en gebieden met een status in verdragen en beleid gericht op natuurbescherming;
- voorkomen en ontwikkelingsgraad van natuur in de landbouw- en bosgebieden en in de stedelijke gebieden;

- karakteristieke of belangrijke landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische elementen en structuren⁷;
- schaal en opbouw van het landschap (grote monofunctionele elementen).

Energie, grondstoffen en afvalstoffen

- aandeel duurzame water-, energie- en grondstoffenvoorziening;
- kringlopen, afvalaanbod en (duurzame) verwijderingsstructuur.

2.3 Analyse van gebiedsspecifieke potenties

Flevoland is een provincie die nog aan het begin van zijn ontwikkeling staat. Veel specifieke kennis over de gebiedskenmerken moet nog worden opgebouwd. Daarom is het van belang de planvorming te benaderen vanuit de potenties van het gebied. Welke kansen liggen er voor de ontwikkeling van bepaalde functies? Hoe wordt voorkomen dat bijzondere potenties onbedoeld worden afgesneden? In het effectrapport moet worden aangegeven welke specifieke mogelijkheden in Flevoland aanwezig zijn die verder kunnen worden benut en uitgebouwd. Daarbij gaat het in het bijzonder om het identificeren van gebieden waar vanwege de gebiedsspecifieke kenmerken goede mogelijkheden aanwezig zijn om toekomstige opgaven en knelpunten vanuit een bepaalde visie op te lossen. Dergelijke visies zouden naar het oordeel van de Commissie in Flevoland vooral betrekking moeten hebben op:

- ① beheersen van de (auto)mobiliteit door plaatselijke intensivering van stedelijke functies, werkgelegenheidsontwikkeling en aanleg van transferia;
- ② kwaliteit van het woon-, recreatie- en leefmilieu in het bijzonder door verweving en natuurontwikkeling;
- ③ gebiedsgericht integraal waterbeheer;
- ④ duurzaam energie-, grondstoffen- en afvalstoffenbeleid.

Paragraaf 4.3 bevat een verdere uitwerking hiervan.

⁷ De spanning tussen de bestaande orthogonale verkavelingsstructuur en de eeuwenoude bodemkundige en archeologische patronen, die grillig van vorm zijn, bieden een uitstekende inspiratiebron voor het ruimtelijk ontwerpen.

3. BESLUITVORMING

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieueffectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."

3.1 Beleid- en toetsingskader

Kort moet worden aangegeven welke bestuurlijk vastgelegde randvoorwaarden van de overige^{8]} overheden gelden bij het opstellen van het Omgevingsplan. Hierbij dient te worden verwezen naar de beleidsnota's, (ontwerp-)plannen en wetten, waarin deze zijn vastgelegd.

Vervolgens dient een overzicht te worden gemaakt van het beleid dat de provincie tot dusver heeft geformuleerd in bijvoorbeeld het vigerende streekplan, het waterhuishoudingsplan en het milieubeleidsplan. Nagegaan wordt:

- of de hierin vermelde beleidsuitgangspunten nog actueel zijn;
- of ze geschikt zijn voor het toetsingskader in het effectrapport;
- of en hoe ze verder moeten worden geoperationaliseerd of geconcretiseerd.

Vervolgens kan worden gezien welk nieuw beleid moet worden toegevoegd.

Door op deze manier te werken^{9]} wordt een duidelijke relatie gelegd naar het eerdere beleid en wordt de beleidscontinuïteit duidelijk ondanks de overgang naar een andere (integrale) planvorm.

Wat betreft het milieu adviseert de Commissie in het toetsingskader (voor zover op het abstractieniveau van het Omgevingsplan mogelijk) de volgende punten te verwerken:

bodem

- mate waarin verschillen in de bodemopbouw en -samenstelling van invloed zijn op een functietoekenning of -wijziging;
- mate waarin afremming van de bodemdaling wordt bereikt, dan wel bodemdaling wordt benut (voor natuurontwikkeling);

water

- mate waarin verdroging in (natte) natuurgebieden wordt tegengegaan;
- mate waarin het volume van inlaatwater wordt verminderd, voor zover dat ingelaten water een negatief effect heeft op de waterkwaliteit en op het functioneren van de natuurgebieden;
- mate waarin diepe grondwaterwinning vervangen kan worden door ondiepe grondwaterwinning (bijvoorbeeld dijkkwel) of oppervlaktewaterwinning;
- mate waarin nagestreefde waterkwaliteitsnormen haalbaarder worden;

natuur

- mate waarin bestaande natuurgebieden, waaronder ook de bosgebieden, ecologisch beter kunnen functioneren (bijvoorbeeld door betere waterkwaliteit, buffervorming, opname in verbindingszone etc.);
- mate waarin het areaal aan bestaande natuurgebieden wordt uitgebreid en door vergroting van de omvang de 'robuustheid' toeneemt;

8 Hierbij gaat het voornamelijk om het rijksbeleid. Maar ook gemeentelijk beleid kan, waar relevant, in de beschouwing worden betrokken. In het effectrapport moet verder worden aangegeven hoe de gemeentelijke planvorming voor Almere-Hout in het provinciale beleid wordt verwerkt.

9 Het effectrapport hoeft alleen de resultaten van dit werkproces te bevatten.

- mate waarin het watersysteem ontwikkeld wordt tot een biologisch gezond water-ecosysteem (zowel binnen- als buitendijks) als duurzame drager voor natuur in Flevoland;
- mate waarin menging of scheiding van natuur ten opzichte van andere functies tot stand komt in de gebieden waarin menging dan wel scheiding wenselijk is;

landschap

- mate waarin in de plannen aanleiding wordt gegeven tot herstructurering van de bosgebieden (zie ook pagina 12 van dit advies);
- mate waarin cultuurhistorisch belangrijke elementen en structuren kunnen worden ingepast;

mobiliteit

- mate waarin (en de maatregelen waardoor) de geraamde groei van de automobiliteit kan worden afgeremd;
- mate waarin (en de maatregelen waardoor) het autogebruik wordt omgeboogen tot het benutten van milieuvriendelijker vervoerswijzen;
- mate waarin de behoefte aan nieuwe vervoersinfrastructuur wordt beïnvloed;
- mate waarin wordt bijgedragen aan het verbeteren van de verkeersveiligheid;

woonmilieu

- mate waarin de kans aanwezig is dat bestaande of toekomstige bewoners hinder ondervinden door verkeer, geluid, stank of onveiligheid;
- mate waarin de nieuwe woonmilieus aansluiten bij de huidige en toekomstige vraag;

energie, grondstoffen en afvalstoffen

- mate waarin de kansen ontstaan om tegemoet te komen aan de doelstelling om meer duurzame grondstoffen en energiebronnen te gebruiken en afvalstoffen te beperken;

flexibiliteit en toekomstwaarde

- mate waarin ruimte is voor afwijkingen in het geraamde groeitempo en verdere doorgroei op lange termijn zonder dat dit leidt tot duidelijk ongunstige ontwikkelingen voor het milieu.

3.2 Te nemen besluiten

In de startnotitie staat dat het effectrapport wordt opgesteld ten behoeve van de besluitvorming over het Omgevingsplan Flevoland. Dit Omgevingsplan vervangt het huidige Streekplan, Milieubeleidsplan en Waterhuishoudingsplan. Er zal sprake zijn van een gefaseerde besluitvorming met een gefaseerde m.e.r. Allereerst zal een Ontwikkelingsvisie voor 2030 worden vastgesteld met een indicatief karakter. Daarna volgt het zogenaamde Kaderstellende Deel van het Omgevingsplan. Hierin wordt de ontwikkelingsvisie uitgewerkt voor de periode tot 2015.

Deze procedurele informatie kan in het effectrapport worden overgenomen. Tevens kan worden beschreven volgens welke procedure en welk tijdspad de besluitvorming geschiedt en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen."*

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt."

4.1 Algemeen

Het m.e.r.-plichtige besluit in het Omgevingsplan betreft de keuze van locaties voor de aanleg van grote woongebieden, bedrijventerreinen en glastuinbouwgebieden. In de startnotitie staat dat m.e.r.-plichtige activiteiten als de aanleg van hoofdwegen en railverbindingen in het Omgevingsplan slechts indicatief zullen worden aangegeven, waardoor de m.e.r.-plicht hiervoor niet aan het Omgevingsplan wordt gekoppeld. Tegelijkertijd wordt de noodzaak of wenselijkheid van dergelijke infrastructuur wel in het Omgevingsplan bepaald. Dit vloeit immers in hoge mate voort uit de besluiten over de verdere verstedelijking. Om die reden dienen de gevolgen die voortvloeien uit de noodzaak tot aanleg van nieuwe infrastructuur in het effectrapport voldoende aandacht te krijgen. Een complicerende factor is dat aanleg van bepaalde verbindingswegen, waarvan in de verstedelijkingsmodellen wordt uitgegaan, zoals bijvoorbeeld de verbinding naar de A9, ingrijpende gevolgen zullen kunnen hebben op het grondgebied van aangrenzende provincies. Ook deze gevolgen zullen op enigerlei wijze in het effectrapport in beeld moeten komen.

Het eerste deel van het Omgevingsplan gaat overigens nog niet over het aanwijzen van concrete locaties, maar over het vaststellen van een visie op de verdere ontwikkeling van Flevoland tot 2030 en het aangeven van het daarbij behorende ruimtelijke model. In de startnotitie staan drie alternatieve modellen voor de toekomstige stedelijke ontwikkeling van Flevoland.

De keuze van de in het effectrapport te beschrijven alternatieven moet worden gemotiveerd evenals de (eventuele) selectie van een voorkeursalternatief. Beschrijving van het meest milieuvriendelijke alternatief is verplicht. De Commissie levert in dit hoofdstuk een methodiek aan om de milieu-inbreng in de startnotitiemodellen te versterken en om te komen tot een model, het zogenaamde meest milieuvriendelijke alternatief, waarin de zorg voor het milieu centraal staat. Bij het ontwikkelen van het meest milieuvriendelijke alternatief moet een 'actieve' aanpak worden gevolgd. Hiermee wordt bedoeld, dat toepassing van de beste bestaande mogelijkheden voor milieubescherming en -verbetering bij de ontwikkeling van dit alternatief als uitgangspunt wordt genomen.

Het meest milieuvriendelijke alternatief moet wel realistisch^{10]} zijn. Het moet voldoen aan de doelstellingen van de initiatiefnemer, alsmede binnen zijn competentie liggen.

4.2 Alternatieve modellen

De startnotitie^{11]} gaat uit van de volgende alternatieve modellen:

① Alternatief "Suburbaan"

In dit alternatief staan ruimte en groen centraal. Het beleid richt zich op behoud en uitbouw van suburbane kwaliteiten, ruimte voor parklandschapachtige ontwikkelingen en versterking van de toeristisch-recreatieve dimensie. Er is een beperkte werkgelegenheidstoename en een terughoudende stedelijke ontwikkeling van rond de 2000 woningen^{12]} per jaar, waarbij elke gemeente globaal voor de eigen behoefte kan bouwen.

② Alternatief "Compacte stad"

Dit alternatief kenmerkt zich door een sterke scheiding tussen stad en land. Wonen, werken en recreëren vinden geconcentreerd plaats in stedelijke eenheden, met name in Almere, Lelystad, Dronten en Emmeloord. De bebouwingsdichtheid is hoog. Uitgegaan wordt van een groei van 3500 woningen per jaar. Er zal 360 ha bedrijventerrein nodig zijn.

③ Alternatief "Stedelijk netwerk"

In dit alternatief vindt verstedelijking gebundeld plaats langs uitgebouwde infrastructuur. Belangrijke verstedelijkingsassen worden de spoorlijn van Almere naar Amersfoort en de IJmeerspoorlijn. Er is een diversiteit aan verstedelijkingsvormen (en dichtheden) binnen corridors. Verstedelijking wordt gekoppeld aan de uitbouw van de ecologische en groenstructuur. Dit alternatief kan ruimte bieden aan 4000 woningen per jaar. Verder moet ruimte worden gezocht voor ten minste 360 ha bedrijventerrein.

De Commissie is van mening dat in deze modellen de sociaal-ruimtelijk invalshoek centraal staat. De m.e.r. moet worden gebruikt om het milieubelang in deze alternatieven duidelijker te profileren, alsmede om na te gaan welk ontwikkelingsmodel de voorkeur zou verdienen, indien aan het milieubelang prioriteit wordt gegeven. Hierover bevat de volgende paragraaf adviesrichtlijnen.

-
- 10 Onder 'realistisch' wordt ook verstaan dat er niet allerlei (tegen de maatschappelijke ontwikkeling in gericht) overheidsingrijpen, geboden en verboden nodig zijn om de ontwikkeling tot stand te brengen.
- 11 Tijdens overleg met het bevoegde gezag is de Commissie medegedeeld dat - in afwijking van de startnotitie - de vliegveldscenario's niet in het effectrapport zullen worden uitgewerkt. Wanneer er zich in de besluitvorming over een nieuw vliegveld ontwikkelingen voordoen die voor de planvorming van Flevoland van wezenlijk belang zijn, zal een nieuwe planprocedure worden gestart. De Commissie heeft in haar advies met deze informatie rekening gehouden.
- 12 De relatie tussen de verstedelijkingsvisie en het aantal te bouwen woningen zou naar het oordeel van de Commissie beter moeten worden gemotiveerd.

In het effectrapport dienen enkele visies te worden uitgewerkt voor een verdere ontwikkeling van Flevoland, waarin milieudoelstellingen het belangrijkste uitgangspunt vormen. Hiertoe geeft de Commissie de volgende aanzet.

Visie wonen-werken-mobiliteit

Met de geplande grootschalige uitbreiding van de woningvoorraad groeit de beroepsbevolking in Flevoland snel. Het is belangrijk dat werkgelegenheid en voorzieningen met deze ontwikkeling gelijke tred houden. Nieuwe voorzieningen en werkgebieden moeten centraal en goed bereikbaar zijn gesitueerd. Mits de aanleg en invulling (toelatingsbeleid) van werkgebieden op milieuverantwoorde wijze plaats vindt, draagt het bij tot de kwaliteit van het woonmilieu in Flevoland door het beperken van de woon-werkafstand¹³) en vooral tot beheersing van de groei van de mobiliteit.

De grote omvang en het snelle tempo van de stedelijke groei in het 'nieuwe land' Flevoland bieden relatief goede mogelijkheden om gebruik van collectief vervoer te bevorderen. Belangrijk daarbij is om gebruik van verschillende vormen van vervoer in een keten van verplaatsingen naadloos op elkaar te laten aansluiten. Dat vraagt om de ontwikkeling van verschillende aan elkaar verknoopte vervoersnetwerken met strategisch gelegen overstappunten. De auto en andere vervoersmodaliteiten (trein, lichte rail, bus, fiets, deeltaxi etc.) zijn daarbij eerder aanvullend dan concurrerend. Het doordacht ontwikkelen van netwerken, verknopingspunten en nieuwe vormen van dienstverlening (bijvoorbeeld vervoer over water) kan op langere termijn een substantiële bijdrage leveren aan beperking van de groei van de automobilititeit.

In het effectrapport zou moeten worden uitgewerkt op welke wijze in de toekomst het reizen in Flevoland in multimodale ketens kan worden bevorderd vanuit een visie op ruimtelijke ontwikkeling (waaronder ABC-locatiebeleid), mobiliteitsstromen, kansrijke relaties voor collectief vervoer, verbinding van ontsluitende en verbindende systemen zonder dat dit leidt tot een extra toename van de verplaatsingsbehoefte. Daarbij ligt het accent in de zuidwestzijde van de provincie (Oostflankstudiegebied). Vanwege de grootschaligheid van de nieuwe ontwikkelingen bestaan er verder goede mogelijkheden voor het realiseren van duurzame energie- en afvalstoffenstructuren in het bijzonder in de collectieve sfeer.

In deze visie ligt het accent op het beperken van de automobilititeit en zuinig ruimte- en grondstoffengebruik door principes van nabijheid en dubbel grondgebruik in de gebouwde omgeving (bijvoorbeeld voor parkeren en dienstverlening).

Visie wonen-groen-recreatie

In gebieden met toekomstige verstedelijking kan natuurontwikkeling plaats vinden door de aanleg van openbare groenstructuren in de te bebouwen gebieden zelf, door aanpassingen in de waterhuishouding en door het aanleggen/uitbreiden van een aansluitende groene en blauwe dooradering in het landelijke gebied

13 Door het sneller wisselen van banen, meerverdienerschap, meerbanigheid, deeltijdwerk en telewerken laten mensen zich bij hun woonplaatskeuze steeds meer leiden door hun voorkeuren voor een bepaalde woonomgeving dan door hun werkplek. De woon-werkmobiliteit neemt hierdoor toe. Deze tendens wordt enigszins tegengegaan doordat bedrijven ertoe neigen zich te vestigen bij plekken die door de meeste mensen als aantrekkelijke woonomgevingen worden beschouwd.

als onderdeel van de verstedelijking (ook in organisatorische en financiële zin). Op deze wijze komen deze groen/blauwe structuren tot stand in een tempo dat is gerelateerd aan de snelheid van de stedelijke ontwikkeling. Voor agrarische gebieden die (via een groene dooradering) goed ontsloten zijn vanuit woongebieden kunnen nieuwe perspectieven ontstaan voor een op de stedelijke markt gerichte verbreding van de bedrijfsvoering (benutten van erf en land als toeristisch-recreatief product, verkoop van milieuvriendelijk geteelde, dagverse producten, verhuur of verkoop van percelen voor hobbyboeren etc.) De recreatieve functies worden niet zozeer verbonden met speciaal daarvoor ingerichte gebieden, maar zijn aanwezig in de directe woonomgeving. De groene dooradering biedt ten opzichte van de landbouwgronden een contrastrijke afwisseling tussen open en gesloten met een grote randlengte.

In Flevoland komen grote bosgebieden voor die eenvormig zijn in ouderdom, boomsoortenkeuze en ruimtelijke vormgeving. Met het ouder worden van de bossen ontstaat de behoefte om meer differentiatie aan te brengen en daarmee de natuur-, gebruiks- en belevingswaarde te vergroten. Omdat de ontwikkelingssnelheid van de bossen in Flevoland op de vruchtbare bodem zo groot is, kunnen verschillende ontwikkelingsstadia in enkele decennia worden bereikt, waar dat op de hogere zandgronden aanmerkelijk meer tijd kost. De ontwikkeling van een natuurlijk bosmozaiek is het meest kansrijk, wanneer dat wordt gecombineerd met maatregelen gericht op vernatting¹⁴). In gevarieerde bossen ontstaan grotere potenties voor natuur en recreatie en mogelijk zelfs voor woningbouw.

Voor de nabijgelegen dichtbevolkte Randstad biedt Flevoland bovendien mogelijkheden voor de ontwikkeling van een aantrekkelijke toeristisch-recreatieve omgeving die, complementair aan het Veluwemassief op het aangrenzende oude land, gebaseerd kan worden op het thema water. De recreatieve ontwikkeling kan net als bij de verstedelijking de motor zijn voor kwaliteitsgroei. Gecombineerd gebruik van het water voor meerdere functies (natuur, oppervlaktewaterwinning, recreatie) zou hierbij het leidend principe moeten zijn. De bestaande en potentiële waterkwaliteit bepaalt waar de accenten moeten komen te liggen. Waar gecombineerd gebruik niet mogelijk is, moeten keuzes worden gemaakt, zowel op het land als bij het grote open water (zie visie natuur-water-landbouw). Bij water- en energievoorziening alsmede bij afvalstromen zijn kleinschalige kringlopen het uitgangspunt. In deze visie past een actieve betrokkenheid van de bewoners en gebruikers.

De basisgedachte achter de visie is dat ruim wonen in een groene omgeving door gecombineerd gebruik van grond voor verschillende functies toch tot een zekere mate van zuinig ruimtegebruik leidt, terwijl de stedelijke ontwikkeling sturing geeft aan behoud en versterking van de kwaliteit van de groene ruimte.

Visie natuur-water-landbouw

Het water en bodemsysteem in Flevoland beschikt over een aantal unieke kenmerken. Zo ligt langs de oostrand van de provincie een zone met kwelwater van uitstekende kwaliteit. Ook ter hoogte van het Knarbos ligt een belangrijk kwelvenster. Dit kwelwater heeft belangrijke potenties voor waterconservering en natuurontwikkeling omdat in Nederland kwel van kwalitatief goed water in natuurgebieden zeldzaam is.

14 Hiernaar is in opdracht van de provincie Flevoland reeds onderzoek verricht: Van der Kooij et al. 1998, Vernatting Randmeerbossen Flevoland.

In het verleden is er bij de inrichting van de polders, met name in zuidelijk en oostelijk Flevoland, relatief veel ruimte gelaten voor natuur. Op vruchtbare zavel- en zeekleibodems wordt in Nederland zelden natuurontwikkeling toegelaten, maar de grondsoort maakt een uitbundige moeras- en bosontwikkeling mogelijk. De betekenis van deze gebieden voor de (avi)fauna wordt versterkt door de ligging nabij de grote meren die Flevoland omringen en die in ecologisch opzicht ook (inter)nationaal een steeds belangrijker functie krijgen.

De toenemende daling van maaiveld en polderpeil vormt een bedreiging voor de kwaliteit van water en natuur en een belemmering voor verdere kwaliteitsgroei. Ten opzichte van de huidige situatie zijn er belangrijke verbeteringen mogelijk in de waterhuishouding door waterconservering, verminderde drooglegging en reductie van grondwaterwinning. Aangezien verduurzaming van de waterhuishouding vanwege de landbouwkundige functie niet voor heel Flevoland haalbaar is, moeten de gebieden zorgvuldig worden gekozen. Op basis van de potenties van bodem en water moet worden vastgesteld waar zones voor grootschalige akkerbouw en intensieve teelten en zones voor verstedelijking, recreatie en biologisch-dynamische landbouw een plaats krijgen. Beide zones krijgen aparte waterhuishoudingssystemen met als eis dat de hoofdvaarten die als gemeenschappelijke boezems functioneren voor beide systemen aan minimumkwaliteitseisen dienen te voldoen. In de drie polders kan dat leiden tot verschillende ruimtelijke zoneringen die dienen te zijn afgestemd op de karakteristieke verkavelingspatronen. Ook in deze visie dient een beeld te worden gegeven van energie- (wind, zon) en afvalstructuren, in het bijzonder toegespitst op het landelijke gebied.

Visie duurzame energiehuishouding en grond- en afvalstoffenbeheer

In algemene zin gaat het in deze visie om het onderzoeken van mogelijkheden tot het beperken van het verbruik en een relatieve toename van het gebruik van duurzame grondstoffen en energiebronnen. Het leidingverloop van energie- en watervoorziening moet efficiënt zijn. Gebruik van niet vernieuwbare grondstoffen moet worden beperkt en hergebruik van afvalstoffen gestimuleerd. Hiervoor is reeds aangegeven dat de accenten in de aanpak per visie en deelgebied verschillen.

Per regio of deelgebied zou moeten worden bepaald welke visie het meest geschikte aanknopingspunt biedt voor een duurzame toekomstige ontwikkeling. Samenvoeging van de deelgebiedvisies leidt tot het ontstaan van het meest milieuvriendelijke alternatief "Duurzaam Flevoland 2030", waarin het milieubelang de grootste prioriteit heeft. Elementen eruit kunnen worden toegevoegd aan de modellen uit de startnotitie. Het meest milieuvriendelijke alternatief zou vervolgens moeten worden 'terugvertaald' naar een zogenaamd landschapsecologisch raamwerk. Dat geeft de belangrijkste waardevolle elementen en structuren aan die bij de verdere verstedelijking moeten worden ontzien en versterkt. Het kan worden gezien als een ruimtelijke vertaling van het opgestelde milieutoetsingskader. Dit raamwerk is randvoorwaardenstellend aan en richtinggevend voor de verdere ontwikkeling. Het voordeel van het opstellen van een dergelijk raamwerk is dat niet hoeft te worden uitgegaan van een vast verstedelijkingsprogramma, maar dat toekomstige ontwikkelingen van verschillende omvang hierin een plaats kunnen krijgen.

4.4 Nulalternatief

Naar de mening van de Commissie is er geen reëel nulalternatief, omdat er in Flevoland in ieder geval ruimte moet worden gevonden voor verdere verstedelijking. Een nulalternatief hoeft daarom niet te worden beschreven.

5. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVE MODELLEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

Aan de hand van het opgestelde toetsingskader moeten de alternatieve modellen worden beoordeeld en onderling vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop de alternatieven verschillen. Wanneer de alternatieven verschillen in capaciteit (aantal woningen en ruimte voor bedrijvigheid) dient in het effectrapport te worden aangegeven hoe desondanks een zinvolle onderlinge vergelijking op effecten mogelijk is. Er kan immers worden verwacht dat modellen met een grotere plan-capaciteit ingrijpendere gevolgen zullen hebben.

Mits de milieudoelstellingen in het toetsingskader voldoende expliciet en uitgebreid zijn geformuleerd hoeft in dit strategische deel van het effectrapport geen beschrijving te staan van de milieugevolgen per alternatief maar kan worden volstaan met het vergelijken van de alternatieven op 'doelbereik'.

De vergelijking mondt uit in een gemotiveerde (bestuurlijke) keuze voor het voorkeursalternatief. Omdat door deze keuze duidelijk wordt waar de prioriteiten liggen, kan het toetsingskader verder worden aangescherpt ten behoeve van het verdere besluitvormingsproces. Aansluitend daarop kan een overzicht worden gegeven van de belangrijkste toekomstige milieuknelpunten. Deze knelpunten vormen de aandachtspunten bij het tweede deel van het effectrapport.

6. LEEMTEN IN INFORMATIE

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieueffecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Het zijn punten waarnaar in de loop van de verdere procedure gericht informatie moet worden verzameld.

7. INLEIDING OP DEEL II

Het tweede deel van het effectrapport bij het Kaderstellende Deel tot 2015 zal pas worden opgesteld nadat een besluit is genomen over de Ontwikkelingsvisie en is gepland voor 1999. Wanneer het nodig mocht blijken de richtlijnen voor het Kaderstellende Deel toe te spitsen of te actualiseren, zal de Commissie dit aangeven in haar toetsingsadvies over het effectrapport bij de Ontwikkelingsvisie. Ook bestaat de mogelijkheid om alsnog een apart aanvullend advies op te stellen. In dit advies heeft de Commissie vooralsnog getracht de gewenste inhoud van het tweede deel van het effectrapport zo goed mogelijk te voorzien.

8. PROBLEEMSTELLING, DOEL, BELEID EN BESLUITEN

8.1 Probleemstelling en doel

In het effectrapport deel II dient te worden aangegeven voor welke m.e.r.-plichtige activiteiten het uiteindelijk wordt opgesteld. In dit advies wordt conform de startnotitie rekening gehouden met locatiekeuzen voor woningbouw, bedrijventerreinen en glastuinbouwgebieden. Ook in het effectrapport deel II is het gestelde in paragraaf 4.1 over het meebeschouwen van de gevolgen van de nieuwe infrastructuur van toepassing.

In het effectrapport dient te worden beschreven van welk bouwprogramma voor de periode 2000-2015 wordt uitgegaan.

Bij de bedrijventerreinen dient onderscheid in A-, B- en C-locaties ("Werkdocument Geleiding van de mobiliteit door een locatiebeleid voor bedrijven en voorzieningen") te worden gemaakt.

Bij de woningbouw dient een beschouwing te worden gewijd aan de keuze van de te hanteren woningdichtheden in relatie tot de gewenste woonmilieus.

Bij de glastuinbouw moet inzicht worden gegeven in te hanteren beleid (grootschalige ontwikkeling met collectieve voorzieningen of kleinschaliger van opzet) en in het geraamde bruto en netto ruimtebeslag.

Het effectrapport dient een indicatie te geven van de onzekerheidsmarges in de behoefteramingen.

In het kader van de probleemanalyse moet worden geresumeerd welke belangrijkste milieuknelpunten (zie hoofdstuk 5) om een oplossing vragen.

8.2 Vigerend beleid en (genomen) besluiten

Nagegaan moet worden of het overzicht van relevant vigerend overheidsbeleid uit het eerste deel van het effectrapport (zie paragraaf 3.1 van dit advies) nog moet worden aangevuld of geactualiseerd. Dat geldt ook voor de passages over de te nemen besluiten.

9. VOORGENOMEN ACTIVITEITEN EN ALTERNATIEVEN

9.1 Alternatieven

Bouwstenenmethode

Het effectrapport deel II zal zich naar verwachting richten op locatiekeuzen die passen binnen het in het Omgevingsplan gekozen verstedelijkingsmodel en het landschapsecologische raamwerk. Verder zijn duidelijkere begrenzingen van de locaties en faseringskeuzen aan de orde. Hiervoor kunnen varianten worden benoemd, die de bouwstenen vormen voor een op te stellen voorkeursalternatief en meest milieuvriendelijk alternatief.

Bij het meest milieuvriendelijke alternatief dient in ieder geval te worden onderzocht met welke bouwstenen de milieudoelstellingen worden gerealiseerd die in deel I van de effectrapportage belangrijk werden geacht.

Informatie per alternatief

Het effectrapport dient per alternatief op kaart een schets te geven van de toekomstige configuratie van wonen-werken-voorzieningen-recreëren-verplaatsen binnen het ontwikkelde landschapsecologische kader. De informatie per model moet zo zijn uitgewerkt dat het mogelijk wordt een goede voorspelling te geven van de te verwachten gevolgen en de noodzaak voor mitigatie of compensatie. Voor de woongebieden en vooral voor de bedrijventerreinen en glastuinbouwgebieden moet daarom een standaard-opzet worden geschetst wat betreft aard en omvang, productierichting, benodigde ingrepen (ontwatering, ophoging), bebouwingsdichtheid, bouwhoogte, zonering, contouren etc. Bij de bedrijvenlocaties dient de aard van het terrein (A, B, C) duidelijk te zijn en dient te worden aangegeven of er ruimte is voor categorie 5 en 6 bedrijven.

Op basis van dit soort gegevens kan een indicatie worden gegeven van de te verwachten milieugevolgen. Er moet informatie beschikbaar komen over:

- ruimtebeslag, mate van functiemenging, indicatie van versteningspercentage en gecombineerd grondgebruik;
- verkeersontsluiting van woon- en werklocaties en mogelijkheden voor langzaam verkeer en collectief vervoer;
- te verwachten knelpuntsituaties op het gebied van hinder voor bestaande en toekomstige inwoners;
- ligging en functie van hoofdtransport-assen en overstappunten;
- aansluiting van bedrijventerreinen op multi-modale netwerken (water, weg, rail);
- geplande routes voor gevaarlijke stoffen.

Ervan uitgaand dat voor de verkeersinfrastructuur, indien m.e.r.-plichtig, in een later stadium een tracé-m.e.r. wordt uitgevoerd, is het in dit effectrapport niet noodzakelijk tracéalternatieven te onderzoeken.

De onderlinge afhankelijkheid in omvang en tijd van aanleg/openstellen van openbaar vervoervoorzieningen en woningbouw en bedrijventerreinlocaties dient wel te worden aangegeven.

9.2 Mitigerende en compenserende maatregelen

In het effectrapport dient te worden ingegaan op noodzakelijke mitigerende maatregelen op inrichtingsniveau in het bijzonder wanneer deze een gevolg zijn van de gemaakte locatiekeuze. Hierdoor wordt duidelijk welke maatregelen als gevolg van de op door de provincie gemaakte locatiekeuze in een later stadium, in de gemeentelijke besluitvorming moeten worden uitgewerkt.

Als de activiteit effecten heeft in één of meerdere gevoelige gebieden zoals aangegeuid in het Structuurschema Groene Ruimte^{15]} of internationale verdragen, dan gelden beschermingsformules.

In het effectrapport moet staan of de beschouwde alternatieven, ook na het treffen van mitigerende maatregelen, wezenlijke waarden in deze gebieden aantasten. Als dat risico niet kan worden uitgesloten, moet worden aangegeven:

- ① of er een zwaarwegend maatschappelijk belang is voor de keuze van een bouwlocatie en een daarvoor benodigde ontsluiting in of nabij de gevoelige gebieden;
- ② of er alternatieven mogelijk zijn waarbij geen wezenlijke waarden worden aangetast;
- ③ welke fysieke compenserende maatregelen bij de alternatieven genomen kunnen worden, indien ook na het treffen van mitigerende maatregelen wezenlijke waarden worden aangetast^{16]}.

9.3 Nulalternatief

Aangezien bouwactiviteiten in de periode tussen 2000 en 2015 in ieder geval zullen plaats vinden, hoeft geen nulalternatief te worden uitgewerkt. Volstaan kan worden met het beschrijven van de huidige situatie en autonome ontwikkeling zonder grootschalige bouwactiviteiten tot 2015 als referentie (zie hoofdstuk 10).

15 PKB deel 4, blz. 64.

16 Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de volgende publicatie: Ministerie LNV, Directie Groene Ruimte en Recreatie: *Uitwerking compensatiebeginsel SGR*, oktober 1995.

10. BESTAANDE MILIEUTOESTAND EN MILIEUGEVOLGEN

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."*

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

10.1 Algemeen

Gebruik makend van de informatie uit deel I van het effectrapport moet de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied, inclusief de autonome ontwikkeling hiervan, worden beschreven als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de autonome ontwikkeling verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de geplande grootschalige bouwactiviteiten plaats vinden. Bij deze beschrijving moet het effectrapport uitgaan van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van reeds genomen besluiten over nieuwe activiteiten. Dat laatste geldt niet wanneer deze besluiten direct samenhangen met de voorgenomen activiteit, zoals bijvoorbeeld rijksbesluiten over de aanleg van nieuwe verkeers- en railinfrastructuur. Resultaten van relevante inmiddels afgeronde m.e.r.'s dienen bij de beschrijving van de bestaande milieusituatie te worden betrokken (bijvoorbeeld inzake de grondwaterwinning in Flevoland). Ook dient te worden ingegaan op de resultaten uit de Oostflankstudie.

Voor een beschrijving in hoofdlijnen dient de hele provincie (land en water) als studiegebied te worden beschouwd en de aangrenzende provincies voor zover daar belangrijke gevolgen kunnen optreden. Als referentie voor het beschrijven van de milieugevolgen van concrete locatiekeuzen kan zo nodig meer in detail worden ingegaan op de locatie zelf en de directe omgeving. Het effectrapport moet duidelijke kaarten bevatten van de gevoelige objecten, beschermde gebieden en andere belemmeringen voor verdere verstedelijking.

Bij de beschrijving van de milieugevolgen dienen de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen:

- naast negatieve effecten moet ook aan positieve effecten, kansen en mogelijkheden aandacht worden besteed;
- behalve directe effecten moeten ook de afgeleide effecten worden beschreven in het bijzonder van de aanleg van de benodigde verkeersinfrastructuur;
- bij prognoses voor mobiliteit en ruimtegebruik moeten de aannamen, onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in de gebruikte gegevens worden vermeld, alsmede de resulterende bandbreedten in de uitkomsten;
- de manier waarop milieugevolgen zijn bepaald dient inzichtelijk en controleerbaar te zijn door het opnemen van basisgegevens in bijlagen of expliciete verwijzing naar geraadpleegd achtergrondmateriaal.

10.2 Bodem en water

Aan de hand van een beschrijving van de geologische en geohydrologische opbouw van bodem dient per alternatief te worden aangegeven:

- invloed op (en waardering van) het functioneren van het geohydrologische systeem in termen van stromingspatronen, kwel- en infiltratiezones, grondwaterkwaliteit, grondwaterpeil, verdroging/vernatting etc.;
- invloed op de ligging van de aanwezige zoet-zout grensvlakken (verzilting/verzoeting);
- (eventuele plaatselijke) invloed op het tempo van maaiveldafval;
- ligging, oppervlakte en kwaliteit van het oppervlaktewater.

Ook dient te worden ingegaan op veranderingen in de bodemkwaliteit (bestrijdingsmiddelen, nutriënten) in het bijzonder in het agrarisch gebied en in relatie tot de glastuinbouwontwikkeling.

10.3 Natuur

Ten opzichte van de referentie moet per alternatief een beeld worden gegeven van de invloed op:

- ligging en areaal van de ecosystemen^{17]} binnen de provinciale ecologische hoofdstructuur, in termen van uitbreiding en kwaliteitsverbetering, dan wel aantasting door ruimtebeslag, versnippering, verstoring en verdroging;
- daarbuiten gelegen natuur en ecologische verbindingzones (onder andere met ecologische kerngebieden buiten de provincie);
- een (voor de ontwikkelingstoestand van de gebieden representatieve) selectie van zeldzame en bedreigde dier- en plantensoorten en de bijdrage die een groene dooradering van agrarisch en (nieuw) stedelijk gebied en de herstructurering van bosgebieden daarin kan bieden.

Speciale aandacht moet worden besteed aan de buitendijkse gebieden en aan gebieden die een functie vervullen als voortplantings-, overwinterings-, pleister- of fouragegebied voor zeldzame diersoorten.

10.4 Landschap en cultuurhistorie

Ten opzichte van de referentie moet aan de hand van kaarten worden aangegeven welke invloed (versterking, inpassing, aantasting) per alternatief optreedt op:

- bestaande landschappelijke hoofdstructuur (voor heel Flevoland en per deelgebied) en op de landschapsecologische potenties;
- archeologische vindplaatsen en overige cultuurhistorisch belangrijke elementen en structuren^{18]}.

17 In het oosten van de provincie ligt een belangrijke bos-as en in het westen een moeras-as.

18 Niet alleen plaatsen als Schokland, maar ook de functionele tijdgebonden inrichting van de drie afzonderlijke polders van Flevoland moet landschappelijk en cultuurhistorisch van uitzonderlijke waarde worden beschouwd. Daarom zal de kenmerkende schaal en structuur van de inrichting zo goed mogelijk herkenbaar moeten blijven. Mogelijk kan landschapskunst hierin een bijdrage leveren.

Daarbij gaat het ook om de schaal van open gebieden, dijken en beplantingspatronen.

Voor de uiteindelijk geselecteerde locaties is het van belang om in een later stadium een gericht archeologisch inventarisatieonderzoek uit te voeren.

10.5 Mobiliteit

Ten opzichte van de referentie moet worden aangegeven welke veranderingen er optreden per alternatief in:

- mobiliteit, uitgedrukt in het totale aantal verplaatsingskilometers;
- aandeel van de verschillende vervoerswijzen in de mobiliteit;
- verhouding in de reistijd tussen auto en openbaar vervoer op de belangrijkste relaties;
- uitstoot van CO₂ en NO_x;
- hoeveelheid en aard van nieuw aan te leggen infrastructuur;
- resterende en nieuwe knelpunten (missing links, congestie) in opbouw en gebruik van de infrastructuurnetwerken.

10.6 Duurzaamheidsaspecten

In het effectrapport moet per alternatief worden ingegaan op:

- verschillen in mogelijkheden voor het leveren van een bijdrage in een duurzamer systeem van energie- en watervoorziening en afvalstoffenhuishouding, inclusief een globale inschatting van de gevolgen daarvan voor bodem, water en lucht;
- noodzaak van het gebruik van ophoogzand voor bouwrijp maken.

10.7 Overige effecten

Tot slot moet in het effectrapport worden ingegaan op de verschillen tussen de alternatieven in:

- ligging van woon- en verblijfsgebieden binnen hinderzones (geluid, stank, risico);
- aantasting van stiltegebieden, grondwater- en bodembeschermingsgebieden;
- vermindering of uitbreiding van gebieden met een recreatieve functie nabij de woongebieden;
- uitbreiding of beperking van doorvaarmogelijkheden voor de (recreatie)scheepvaart;
- verlies van (kwalitatief goede) landbouwgronden;
- flexibiliteit en ruimte voor toekomstige ontwikkelingen in een milieuvriendelijke richting.

11. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De milieueffecten van de alternatieven moeten onderling én met de referentie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de alternatieven verschillen.

Gezien het integrale karakter van het effectrapport verdient het aanbeveling alle effecten (sociale en economische effecten, kosten) op overzichtelijke wijze in een samenvattende presentatie naast elkaar weer te geven.

12. LEEMTEN IN INFORMATIE

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieueffecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

In het effectrapport moet worden aangegeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Beschreven moet worden:

- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- hoe ernstig leemten en onzekerheden zijn voor het te nemen besluit;
- de consequenties die leemten en onzekerheden hebben voor het besluit.

13. EVALUATIEPROGRAMMA

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieueffectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

De provincie Flevoland moet bij het besluit aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Deze evaluatie kan onderdeel uitmaken van het vierjaarlijks op te stellen Programmatische Deel. In het effectrapport dient vast op de opzet van de evaluatie te worden ingegaan.

14. VORM EN PRESENTATIE VAN DEEL I EN II

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieueffectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

In het onderhavige effectrapport is kaartmateriaal van de alternatieven op een recente ondergrond en met een duidelijke legenda van groot belang. In het effectrapport dient ook een kaart te zijn opgenomen, waarin alle gebruikte topografische namen leesbaar zijn aangegeven.

De samenvatting is het deel van het effectrapport dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het effectrapport. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- motivering van de selectie van de alternatieven, waaronder het voorkeursalternatief en het meest milieuvriendelijke alternatief;
- kaarten en beschrijving van deze alternatieven, waaruit de belangrijkste keuzen en verschillen duidelijk worden;
- een overzichtelijk schema in deel I van de verschillen tussen de modellen, en in deel II van de gevolgen (voor het milieu) bij het uitvoeren van de alternatieven en de mogelijkheden voor mitigatie (en compensatie);
- hoofdpunten voor de besluitvorming die uit het effectrapport voortvloeien.

BIJLAGEN

bij het Advies voor richtlijnen
voor het milieueffectrapport
Stedelijke ontwikkeling Flevoland

(bijlagen 1 t/m 3)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 23 maart 1998 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

ingekomen	L 24 MAART 1998
nummer	461-98
dossier	939-1/m 4 6x
kopie naar	Sc/Pw/B&B/VE/len

Provincie Flevoland

Commissie voor de
milieu-effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

Postbus 55
8200 AB Lelystad
Telefoon (0320) 265 265
Fax (0320) 265 260
Internet: provincie@flevoland.nl

Datum

Uw brief

Ons nummer

Bijlagen

23 MAART 1998

MPV/98.080513/A

18

Onderwerp

Startnotitie effectrapportage
stedelijke ontwikkeling Flevoland

Geachte commissie,

In januari 1998 heeft de provincie Flevoland de discussienota "Toekomst op goede gronden" in discussie gebracht. Deze discussienota is een eerste stap in een proces dat moet leiden tot een in het jaar 2000 door Provinciale Staten van Flevoland vast te stellen Omgevingsplan. Als onderdeel van het Omgevingsplan zal begin 1999 een Ontwikkelingsvisie worden vastgesteld, waarin de beoogde ontwikkeling van de provincie Flevoland tot het jaar 2030 indicatief wordt beschreven. Momenteel worden ter voorbereiding hierop informatie-bijeenkomsten, workshops en werkconferenties georganiseerd. In het Kaderstellend Deel van het Omgevingsplan zal de visie worden geconcretiseerd en uitgewerkt, waarbij voor wat betreft de stedelijke ontwikkeling wordt gekeken naar de periode tot het jaar 2015.

Omdat het Omgevingsplan een ruimtelijk plan is waarin nieuwe locaties voor woningbouw en bedrijventerreinen worden aangewezen, moet krachtens het Besluit milieu-effectrapportage 1994 (Stb. 1994, 540) bij de voorbereiding van het plan een milieu-effectrapport (MER) worden gemaakt. Omdat de provincie Flevoland ook andere dan milieu-effecten bij de voorbereiding van het plan betreft, spreekt zij liever van een effectrapport dan van een MER. Het effectrapport zal in twee delen worden opgesteld: het eerste deel bij de voorbereiding van de Ontwikkelingsvisie en het tweede deel bij de voorbereiding van het Kaderstellend Deel.

Als eerste stap in de procedure die moet leiden tot het effectrapport hebben wij een startnotitie opgesteld, die wij u hierbij toezenden. In deze startnotitie wordt - op basis van de Discussienota - kort aangegeven welke verstedelijkingsmodellen in het effectrapport in beeld kunnen komen en op welke effecten zij worden vergeleken. Ook wordt beschreven hoe de procedure voor de effectrapportage wordt ingepast in het proces van totstandkoming van het Omgevingsplan. De startnotitie moet in samenhang met de tevens bijgevoegde Discussienota worden gelezen.

Inlichtingen bij
H. Koning

Doorkiesnummer
0320 - 265434

Verzonden d.d.

Bezoekadres
Visarendreef 1
Lelystad

23 MAART 1998

Van de start van de (m.)e.r.-procedure zal op 25 maart 1998 in de Staatscourant, de Flevopost en het Groene Weekblad kennis worden gegeven. De advertentietekst is ter informatie bijgevoegd.

Overeenkomstig artikel 7.14, eerste lid, van de Wet milieubeheer verzoeken wij u ons uiterlijk 27 mei 1998 te adviseren over de milieu-aspecten van de richtlijnen voor de inhoud van het door ons op te stellen effectrapport. Wij kunnen ons voorstellen dat u naar aanleiding van de startnotitie en de Discussienota nader geïnformeerd wilt worden over het omgevingsplanproces en de integratie van de effectrapportage daarin. Wij zijn hiertoe uiteraard gaarne bereid.

Ter informatie merken wij op dat ook de opmerkingen die tijdens de informatie-bijeenkomsten, workshops en werkconferenties over de Discussienota naar voren worden gebracht, bij de op te stellen richtlijnen worden betrokken. Dit betekent dat de richtlijnen pas na afloop van het interactieve proces zullen worden vastgesteld.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de griffier, de voorzitter,

C.L. de Vries

M.J.E.M. Jager

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de startnotitie in Staatscourant nr. 58 d.d. 25 maart 1998

Provincie Flevoland

Afdeling Milieuplanvorming

Bekendmaking start effect- rapportage Stedelijke Ontwikkeling Flevoland

Start effectrapportage

Gedeputeerde Staten van Flevoland maken ingevolge artikel 7.13, tweede lid, van de Wet milieubeheer het volgende bekend.

In januari 1998 heeft de provincie Flevoland de discussienota "Toekomst op goede gronden" in discussie gebracht. Deze discussienota is een eerste stap in een proces dat moet leiden tot een in het jaar 2000 door Provinciale Staten van Flevoland vast te stellen Omgevingsplan Flevoland. Dit Omgevingsplan zal de huidige drie strategische plannen Streekplan, Milieubeleidsplan en Waterhuishoudingsplan vervangen. Als onderdeel van het Omgevingsplan zal begin 1999 een Ontwikkelingsvisie worden vastgesteld, waarin de beoogde ontwikkeling van de provincie Flevoland tot het jaar 2030 indicatief wordt beschreven. Ter voorbereiding hierop worden momenteel informatiebijeenkomsten, workshops en werkconferenties georganiseerd. In het Kaderstellend Deel van het Omgevingsplan zal de visie worden geconcretiseerd en uitgewerkt, waarbij voor wat betreft de stedelijke ontwikkeling wordt gekeken naar de periode tot het jaar 2015.

Omdat het Omgevingsplan een ruimtelijk plan is, waarin nieuwe locaties voor woningbouw en bedrijventerreinen worden aangewezen, moet krachtens het Besluit milieueffectrapportage 1994 (Stb. 1994, 540) bij de voorbereiding van het plan een milieueffectrapport (MER) worden gemaakt. Omdat de provincie Flevoland ook andere dan milieueffecten bij de voorbereiding van het plan betreft, spreekt zij liever van een effectrapport dan van een MER. Het effectrapport dient als hulpmiddel bij de voorbereiding van het plan. Het effectrapport zal in twee delen worden opgesteld: het eerste deel bij de voorbereiding van de Ontwikkelingsvisie en het tweede deel bij de voorbereiding van het Kaderstellend Deel.

Als eerste stap in de procedure die moet leiden tot het effectrapport hebben Gedeputeerde Staten van Flevoland, als initiatiefnemer voor de totstandkoming van het plan, een startnotitie opgesteld. In deze startnotitie wordt - op basis van de Discussienota - kort aangegeven welke verstedelijkingsmodellen in het effectrapport in beeld kunnen komen en op welke effecten zij worden vergeleken.

Tervisielegging en inspraakreacties

De startnotitie ligt met deze bekendmaking op werkdagen tijdens kantooruren voor een ieder ter visie van 25 maart tot en met 22 april 1998 in het provinciehuis, Visarenddreef 1 te Lelystad, en in de gemeentehuizen van de gemeenten Urk, Noordoostpolder, Lelystad, Dronten, Zeewolde en Almere. De Discussienota is als bijlage bij deze startnotitie gevoegd. Voor meer informatie of voor het opvragen van een exemplaar van de startnotitie kunt u bellen met de afdeling Milieuplanvorming van de provincie Flevoland, de heer H. Koning, telefoon (0320) 26 54 34.

Ingevolge artikel 7.14, vierde lid, van de Wet milieubeheer heeft een ieder de gelegenheid schriftelijk opmerkingen te maken over de onderwerpen die in het effectrapport aan de orde moeten komen. Deze opmerkingen moeten uiterlijk op 24 april 1998 worden toegezonden aan Gedeputeerde Staten van Flevoland, Postbus 55, 8200 AB Lelystad. Gedeputeerde Staten van Flevoland zullen mede op basis van deze reacties richtlijnen vaststellen, waarin wordt aangegeven welke inhoud het effectrapport moet hebben. Ter informatie wordt opgemerkt dat ook de opmerkingen die tijdens de informatiebijeenkomsten, workshops en werkconferenties over de Discussienota naar voren worden gebracht, bij de op te stellen richtlijnen worden betrokken.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Gedeputeerde Staten van Flevoland

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van Flevoland

Besluit: vaststellen Omgevingsplan (samenvoeging van Streekplan, Waterhuishoudingsplan en Milieubeleidsplan). Het Omgevingsplan bestaat uit een Ontwikkelingsvisie tot 2030, een Kaderstellend Deel voor de periode tot 2015 en een Programmatisch Deel voor 2000-2004.

Categorie Besluit m.e.r. 1994: C11.0/20.1/20.2

Activiteit: aanleg van grote woninglocaties, bedrijventerreinen en glastuinbouwgebieden. De precieze omvang van het bouwprogramma wordt in de loop van het planproces bepaald.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 25 maart 1998

richtlijnenadvies uitgebracht op: 28 mei 1998

Bijzonderheden: Er is sprake van een gefaseerde m.e.r.-procedure. Eerst wordt een (milieu)-effectrapport opgesteld voor de Ontwikkelingsvisie 2030 en daarna voor het Kaderstellende Deel tot 2015. Op verzoek van de provincie adviseert de Commissie nu reeds over beide fasen in één richtlijnenadvies. In haar advies voor richtlijnen deel I heeft de Commissie de door de provincie bij de startnotitie beschreven verstedelijkings(studie)modellen als uitgangspunt genomen. Zij geeft aan op welke wijze in deze modellen de milieuaspecten duidelijker en explicieter naar voren kunnen komen. Zij ziet daarbij vier milieuthema's die in de provincie Flevoland bij de onderhavige groeitaakstelling in de komende decennia de belangrijkste uitdaging zullen vormen: beheersen van de automobilititeit, kwaliteit van het woon-, recreatie- en leefmilieu, integraal waterbeheer en duurzaam energie-, grondstoffen- en afvalstoffenbeleid. Hierover geeft de Commissie in haar advies een eerste aanzet tot visies. Per regio zou moeten worden bepaald welke visie het meest geschikte aanknopingspunt biedt voor een duurzame toekomstige ontwikkeling. Samenvoeging van deze deelgebiedvisies leidt tot het ontstaan van het meest milieuvriendelijke alternatief "Duurzaam Flevoland 2030". Onderlinge vergelijking van de alternatieven aan de hand van een hiertoe opgesteld toetsingskader leidt tot de (bestuurlijke) keuze van een voorkeursalternatief. Ter afsluiting van de eerste fase adviseert de Commissie een "landschapsecologisch raamwerk" op te stellen dat wordt gebruikt als onderlegger voor de verdere verstedelijkingsplannen. Het geeft de belangrijkste waardevolle elementen en structuren aan die bij een duurzame en milieubewuste verstedelijking moeten worden ontzien dan wel versterkt. In het tweede deel van het advies wordt aangesloten bij de gangbare aanpak voor een locatiekeuze m.e.r. voor woningbouw, bedrijventerreinen en glastuinbouw.

Samenstelling van de werkgroep:

prof. dr. ir. R.E.C.M. van der Heijden

G.F.W. Herngreen

ir. W.H.A.M. Keijsers

drs. A. van Leerdam

prof. dr. ir. F.M. Maas

drs. H.G. Ouwerkerk (voorzitter)

Secretaris van de werkgroep: drs. M. van Eck.